

دوماهنامه‌ی ادبی- تربیتی- اجتماعی

نبض حیات / شماره دوازدهم /

تابستان ۱۴۰۲ / پردیس زینبیه پیشوا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شناسنامه:

دوماهنامه‌ی ادبی- تربیتی- اجتماعی نبض حیات/ شماره دوازدهم/ شهریور ۱۴۰۲

صاحب امتیاز: نسرين سعادتى

مدیر مسئول و سردبیر: نسرين سعادتى

هیئت تحریریه: نگین گلستانی، نسرين سعادتى، زهرا عباسى، مریم سارابه، فاطمه مقصودى، بهاره اکبرى، زهرا برکتى، ساجده مهابادى، ساجده میرزایی.

صفحه آرا: مرضیه انبرى

طراح لوگو: هانیه ملکى

ویراستار: نسرين سعادتى

نشانی دفتر نشریه: پردیس زینبیه پیشوا، ساختمان آموزش، طبقه اول، واحد فرهنگى پردیس زینبیه.

نوع چاپ: چاپی-الکترونیکی

@nabzehayat_cfu

@nabzehayatnh

فهرست:

- ۱.....سخن سردبیر/ نسرين سعادتى
- ۲.....سال تحصیلی جدید را حرفه‌ای شروع کن/ نگین گلستانی
- ۷.....مهارت قصه‌گویی/ فاطمه مقصودى
- ۱۰.....ارتباط موفق/ ساجده میرزایی
- ۱۳.....معرفی کتاب/ ساجده مهابادى
- ۱۴.....علائم اختلال یادگیری در کودکان پیش از دبستان/ نسرين سعادتى
- ۱۶.....«از نامه‌ها؛ نامه دوم»/ مریم سارابه
- ۱۸.....شهرگورسنگ‌ها/ بهاره اکبرى
- ۲۱.....«من عوض شدم ولی تو حسین بچگیمی»/ مریم سارابه
- ۲۲.....محرم را برای کودکان به یادماندنی کنید/ زهرا برکتى
- ۲۵.....پیدایش مداحی/ زهرا عباسى

سخن سردبیر

روزیمان کن سحرى گوشه‌ی بین‌الحرمین

هوسى جز سفر کربلا نیست مرا

خدا را شاکریم که توانستیم بار دیگر به همت اعضای این مجموعه، شماره جدید را در سه بخش اجتماعی، مذهبی و ادبی به تحریر درآوریم که طبع بلند شما را خوش آید. خانواده نشریه « نبض حیات» امید دارد تا پایان فعالیت خود، همراهی شما مخاطبان فهیم را با به همراه داشته باشد.

از مسئولین عالیقدر پردیس زینبیه پیشوا-مرکز ورامین به خصوص خانم دکتر سرسرابی(ریاست محترم پردیس زینبیه)، خانم دکتر برهانی(معاونت محترم آموزشی و فرهنگی)، سرکار خانم رضایی(مسئول فرهنگی) که در تمامی مراحل آماده‌سازی نشریه حامی ما بودند کمال تشکر و قدردانی را به جا می‌آوریم.

ارادتمندشماه سردبیر نشریه‌ی اجتماعی- تربیتی- ادبی نبض حیات
نسرين سعادتى

سال تحصیلی جدید را حرفه‌ای شروع کن

نثر گلستانی

کارشناسی آموزش رهنمایی و مشاوره

آماده کردن طرح درس

برگزاری موفق هر کلاس درسی چه به صورت تدریس حضوری و چه به صورت تدریس آنلاین، به یک طرح درس دقیق و از پیش تعیین شده نیاز دارد. نوشتن طرح درس به معلم کمک می‌کند تا زمان کلاس را بهتر مدیریت کرده، پیش‌بینی‌های لازم در مورد ابزارها و وسایل آموزشی هر مبحث را به موقع انجام دهد. روش تدریس خود را برای آموزش آن مبحث مشخص کرده و در نهایت، دوره یا سال تحصیلی مورد نظر را به شکل بهتر و مؤثری مدیریت کند.

با توجه به شرایط خاص هفته‌های اول بازگشایی مدارس، یکی از مهم‌ترین و بهترین اقدامات شروع سال تحصیلی جدید برای معلمان این است که حداقل طرح درس چند هفته اول سال جدید تحصیلی را در تعطیلات تابستان تهیه کنند.

برای نوشتن طرح درس لازم است موارد زیر را مشخص کنید:

- اهداف آموزشی شامل اهداف کلی، اهداف جزئی، اهداف رفتاری
- وسایل کمک آموزشی برای تدریس هر مبحث
- روش‌های تدریس درس مورد نظر
- زمانبندی لازم برای ارائه یک مبحث
- فعالیت‌های قبل و بعد و حین تدریس
- روش‌های ارزشیابی
- تکالیف و غیره

آماده کردن وسایل و ابزارهای کمک آموزشی برای شروع سال تحصیلی جدید

از دیگر اقدامات لازم در رابطه با شروع سال تحصیلی جدید برای معلمان، تهیه وسایل آموزشی مورد نیاز است. علاوه بر وسایل شخصی معلم از جمله پوشش مناسب برای مدرسه و انواع لوازم التحریر، برای انجام برخی از فعالیت‌های آموزشی و تدریس مباحث خاصی از کتاب درسی، به ابزارها و وسایل کمک آموزشی نیاز خواهید داشت.

برای مثال به عنوان معلم ریاضی کلاس دوم، به ابزارهایی مانند چین، ساعت، مقوا، قیچی، چرتکه، چوب خط، شابلون، کارت اعداد و غیره نیاز دارید که بهتر آن‌ها را قبل از بازگشایی آماده کنید.

همچنین با توجه به اینکه در دو سال گذشته، تجربه تدریس آنلاین نشان داد که استفاده از محتواهای آموزشی در یادگیری هر چه بهتر دروس تاثیر مثبت دارد، بنابراین ممکن است که بخواهید برای آموزش برخی مباحث، از محتواهای آموزشی استفاده کنید و یا حتی برخی از جلسات تقویتی و آموزشی را برای شاگردان به صورت آنلاین تدریس کنید.

بنابراین لازم است که قبل از شروع سال تحصیلی جدید، تکلیف خود را در رابطه با برخی موضوعات مربوط به محتواهای آموزشی و تدریس آنلاین روشن کنید.

قصد دارید از چه پلتفرمی برای تدریس آنلاین خود استفاده کنید؟ چه ابزارهایی را برای آموزش مجازی ضروری می‌دانید؟ ممکن است به یک تخته وایت برد، میکروفون یا قلم نوری داشته باشید. همه این ابزارهای مورد نیاز را قبل از شروع سال تحصیلی مشخص و تهیه کنید. در صورتی که ابزارهای دیجیتال را از سال‌های قبل تهیه کرده‌اید حتما از سالم بودن و عملکرد صحیح آن‌ها مطمئن شوید.

پیشنهاد می‌کنیم در این فرصت باقیمانده، برخی از این محتواهای آموزشی مورد نظر خود را تهیه کنید تا در صورت نیاز به استفاده از آن‌ها در کلاس درس، فشار کاری و روانی کمتری را به خصوص در هفته‌های ابتدایی سال تحصیلی جدید متحمل شوید.

بررسی نقاط ضعف سال گذشته و رفع آن‌ها برای سال تحصیلی جدید

اگر امسال دومین یا چندمین سال تدریستان باشد، قطعا شما نیز مانند هر معلم دیگری در طی سال تحصیلی گذشته، متوجه نقاط قوت و ضعف خود شده‌اید. از فرصت باقیمانده تا شروع مدارس برای بررسی این موضوع استفاده کرده و نقاط ضعف خود را تا حد امکان رفع کنید.

ممکن است در آموزش مبحثی از کتاب چندان موفق عمل نکرده باشید و نیاز باشد روش تدریس دیگری را برای آن مبحث فرا بگیرید. همچنین برخی از معلمان توانایی‌های علمی بالایی دارند از ممکن است به دلیل بیان ضعیف یا ضعف در برقراری ارتباط موثر با شاگردان، تدریس موثری در کلاس درس نداشته باشد. برخی دیگر نیز اشتباهاتی را در رابطه با نحوه مدیریت کلاس مرتکب می‌شوند.

حتی اگر هیچ از این نقاط ضعف را نداشته باشید، لازم است مهارت‌های خود را در به کارگیری روش‌های نوین تدریس توسعه دهید. شاید لازم باشد که نحوه تدریس در یکی از پلتفرمی‌های تدریس آنلاین را آموزش ببینید و یا با نرم افزار و اپلیکیشن جدیدی برای تولید محتوای آموزشی آشنا شوید.

در هر صورت پیشنهاد می‌کنیم که بخشی از روزهای پایانی تعطیلات خود را به رفع نقاط ضعف خود در زمینه‌های مختلف، از جمله استفاده از تکنولوژی‌های آموزشی، موضوعات روانشناسی تربیتی، مدیریت کلاس و غیره اختصاص دهید.

همچنین در صورتی که امسال اولین تدریستان شماست، ضمن تبریک و آرزوی موفقیت برای شما، پیشنهاد می‌کنیم از مقالات مجله و تجربیات سایر معلمان در رابطه با تدریس موفق استفاده کنید. همچنین مطالعه مطالب زیر می‌تواند برای شما بسیار مفید باشد.

جلسه اول تدریس را چگونه اداره کنیم؟

ایجاد یک روتین روزانه برای سال تحصیلی جدید

در تعطیلات تابستان، معلمان از اوقات فراغت و زمان‌های آزاد کافی برخوردار هستند، به همین دلیل ممکن ساعات خواب و بیداری و سایر برنامه‌های روزانه آن‌ها در مقایسه با روزهای مدرسه تغییر کند. احتمالا بسیاری از شما در طول تعطیلات تابستان، شب‌ها تا دیرنگام بیدار بودید و صبح‌ها نیز نیازی به سحرخیزی نداشتید.

اما از آن جا که خواب کافی و مناسب، تاثیر فوق‌العاده‌ای بر عملکرد شما در طول روز و حین تدریس دارد، لذا بسیار ضروری است که قبل شروع سال تحصیلی جدید، مجددا ساعت فیزیولوژیک بدن خود را به گونه‌ای تنظیم کنید که شب‌ها به موقع بخوابید و به اندازه کافی از یک خواب عمیق برخوردار شوید.

همچنین لازم است یک روتین منظم روزانه را بر اساس

برنامه تدریس خود تهیه کنید، به گونه‌ای که در این روتین، زمان‌هایی به مطالعه، ورزش و غیره اختصاص داده شده باشد.

داشتن برنامه مشخص برای معرفی خودتان و خوشامدگویی به دانش‌آموزان

جلسه اول سال تحصیلی جدید تأثیر غیر قابل انکاری در جلب اعتماد دانش‌آموزان و نحوه ارتباط آن‌ها با معلم تا پایان سال دارد. بنابراین پیشنهاد می‌کنیم با توجه به روحیات خودتان و مقطع تحصیلی که در آن تدریس می‌کنید، برنامه مشخصی را برای خوشامدگویی به شاگردان و معرفی خودتان به آن‌ها در نظر بگیرید.

بهتر است پیشاپیش فعالیت‌هایی را برای مثبت کردن جو کلاس و ایجاد حس خوب در دانش‌آموزان طراحی کنید. سعی کنید که این فعالیت‌ها دسته جمعی باشد و منجر به آشنا شدن هر چه بیشتر دانش‌آموزان با شما و با یکدیگر شود.

اگر علاقه‌مند به استفاده از محتوای آموزشی در کلاس خود هستید، از فرصت باقیمانده تا شروع سال تحصیلی، برای تهیه این محتواها استفاده کنید.

تعیین قوانین کلاس

برای اینکه بتوانید کلاستان را به شیوه صحیحی اداره کنید، پیشنهاد می‌کنیم قوانین کلاسی و انتظارات خود را از دانش‌آموزانتان به صورت شفاف، صریح و محترمانه با آن‌ها مطرح کنید. این موضوع به مدیریت زمان معلم در کلاس درس نیز بسیار کمک می‌کند.

اما قبل از انجام این کار، ابتدا باید تکلیف خودتان با این قوانین، روشن باشد. برخی قوانین بین همه معلم‌ها مشترک است. اما برخی دیگر به شخصیت و روحیات معلم بستگی دارد. بنابراین پیشنهاد می‌کنیم قبل از شروع سال تحصیلی جدید، حتما لیستی از قوانین مورد نظر خود را تهیه کنید.

برای دانش‌آموزان ابتدایی و متوسطه اول می‌توانید این قوانین را پرینت بگیرید و در جای مناسبی از کلاس نصب کنید. در مورد کلاس‌های آنلاین نیز حتما لیست قوانین مورد نظر را در گروه کلاسی منتشر کنید و مطمئن شوید که همه دانش‌آموزان این لیست را مطالعه کرده‌اند. بهتر است نظر دانش‌آموزان را در مورد برخی از این قوانین بپرسید و در صورت لزوم، با همکاری و پیشنهاد آن‌ها تغییراتی را در لیست خود ایجاد کنید.

اشتباهات معلمان در مدیریت کلاس

عادت دادن دانش‌آموزان به حضور در مدرسه

با توجه به مجازی بودن آموزش‌ها طی دو سال گذشته،

سبک یادگیری و تحصیل دانش‌آموزان بسیار تغییر کرده است.

بسیاری از آن‌ها به جای نشستن پشت نیمکت‌های خشک مدرسه، به نشستن پشت کامپیوتر و موبایل، روی میزهای خانه عادت کرده‌اند. در طی این مدت ممکن است دانش‌آموزان، بسیاری از آداب نشستن در کلاس درس و حتی نحوه درس خواندن را فراموش کرده باشند و احتمالاً بسیاری از آن‌ها در دروس سال قبل مشکلات زیادی خواهند داشت.

از آن جا که امسال مدارس به صورت حضوری برگزار می‌شوند، معلمان باید خود را برای چنین شرایطی آماده کنند. پیشنهاد می‌کنیم نسبت به سال‌های قبل، زمان بیشتری به رفع اشکال سال‌های گذشته اختصاص دهید و با دانش‌آموزان با سعه صدر بیشتری برخورد کنید. همچنین تا حد امکان دستورالعمل‌های بهداشتی، آداب نشستن در کلاس درس، ارتباط با همکلاسی‌ها، انجام تکالیف، نحوه امتحان دادن و غیره را برای دانش‌آموزان یادآوری کنید.

اجتناب از کمال‌گرایی و نگرانی بیش از حد برای شروع سال تحصیلی جدید

اگر جزو نومعلمانی هستید که امسال اول سال تدریس خود را تجربه می‌کنند، این نکته به طور خاص برای شماست. اگر چه که لازم است برای شروع سال تحصیلی جدید خود را آماده کنید اما پیشنهاد می‌کنیم در دام کمال‌گرایی نیفتید. چرا که نگرانی مفرط از بروز اشتباه یا نقص، باعث پایین آمدن بازدهی و عدم موفقیت شما در این زمینه می‌شود.

از خودتان انتظار نداشته باشید که از همان ابتدا به همه چیز مسلط باشید و تمام کلاس‌هایتان را بی عیب و نقص برگزار کنید و به همه روش‌های نوین تدریس مسلط باشید. فراموش نکنید که شما در این مسیر تنها نیستید. ورود به دنیای معلمی و تدریس در ابتدای راه برای اکثر معلمان همراه با چالش‌هایی بوده است. به خودتان فرصت اشتباه کردن، یاد گرفتن، رشد و تکامل بدهید.

اهمیت روز اول مدرسه در موفقیت معلم

شاید بتوان دلیل اصلی اهمیت روز اول مدرسه را، برداشت اولیه (first impression) دانش آموز از معلم خود است. اینکه دانش‌آموز، معلم خود یعنی شما را، انسانی خون‌گرم، دلسوز و مهربان بیابد یا انسانی استوار، مهربان و سخت‌کوش و یا حتی معلمی که فقط یک سال قرار است با او بگذارند و فراموشش کند. معلم در روز اول مدرسه باید بگونه‌ای رفتار کند که محدوده‌های دلسوزی، مهربانی و اهمیت داشتن دانش‌آموزان برای معلم به خوبی مشخص شود.

برای مثال اینکه دانش آموز در طول سال تحصیلی راحتی بتواند مشکلات درسی و غیردرسی را با شما مطرح کند نسبت زیادی از اولین برداشت او از شما دارد.

مهم ترین کارهای روز اول مدرسه معلم:

حالا کارهایی که در روز اول مدرسه معلم های موفق باید انجام دهد را برای شما ذکر می‌کنیم:

۱- پیشوازی صمیمانه درب کلاس

دیده شدن درب کلاس در مقایسه با نشستن در دفتر مدرسه، خوش و بش با معلمانی که شماره تماس آن‌ها را دارید و احتمالاً زمان دیگری گذارندن با آن‌ها ب راحتی برای شما قابل تعویض است. در پیشوازی روز اول مدرسه از دانش‌آموزان نکات زیر را مورد توجه قرار دهید.

- داشتن یک لبخند مهربانانه
- سلام گرم و صمیمانه و همراهی
- کمک به دانش آموز برای پیدا کردن جای نشستن

۲- فوراً و تمام وقت در اختیار دانش‌آموزان

هنگامی که دانش آموزان وارد کلاس می شوند حتما در روز اول مدرسه باید کاری برای آنها وجود داشته باشد. این نظم داشتن را برای کل سال تعیین می کند. آنها باید درک کنند که در کلاس درس شما، تجربه‌ها به شکل مداوم و دائمی در حال جریان هستند و یادگیری یک فرایند در جریان است.

اکنون، بدیهی است که روز اول مهر است، بنابراین ممکن است با خود فکر کنید: “ روز اول مهر که وارد کلاس می شوند، چه کاری باید انجام دهند؟

چرا یک پرسشنامه، مانند فهرست علایق ، برای آشنایی بیشتر با آنها، یا داشتن لیست فعالیت‌های همراه کننده و صمیمی کننده‌ها (یخ‌شکن‌ها) یا یک بازی دوره‌می جمعی و یا حتی در نهایت نوشتن انشاء در مورد تابستان خود نیست؟ حتما انشاء در مورد تابستان را با یک موضوع جذاب ترکیب کنید تا از انشاهای خسته کننده دور شود. برای مثال از آن‌ها در مورد تجربه‌های جذاب تابستانه‌شان بپرسید.

مطمئن شوید که در روز اول کارهای زیادی برای انجام دادن دارید. شاید در روز اول بیش از حد برنامه ریزی کنید بهتر باشد زیرا نمی‌دانید دانش‌آموزان چگونه فعالیت می‌کنند. شما نمی‌خواهید در چند ساعت مانده به پایان زمان روز اول مدرسه معلم ناآماده و بدون برنامه‌ای باشید. اگر خود را معلمی ناآماده نشان دهید، به بحران مدیریت در کلاس در آینده خواهید خورد.

۳- معرفی همه دانش‌آموزان

با استفاده از بازی‌ها، فعالیت‌ها و مواردی از این قبیل، کاری کنید همه دانش‌آموزان یکدیگر را معرفی و دانش‌آموزان همگی یکدیگر را بشناسند. بازی های زیادی هستند که به شما در این زمینه به شما کمک می‌کنند تا در فضایی جذاب و صمیمانه این کار را انجام دهید. این فعالیت‌ها می‌تواند

بازی اسم من اسم او، بازی معرفی در ابتدای کلاس یا دیگر بازی‌های بازی آموزی ، در روز اول مدرسه معلم را در ارتباط صمیمانه و شناخت سریع تر دانش آموز یاری کند.

۴- جامعه سازی با رهبری معلم

داشتن جمعی که مانند خانواده در مسائل مختلف کنار یکدیگر همراه باشند، جامعه یا خانواده‌ای با راهبری معلم که دلسوزی، همراهی و صمیمانه در طول سال به شما در پیشبرد اهداف آموزشی خود کمک می‌کند.

۵_ فرایندهای تدریس

در روز یا روزهای اول مدرسه، حتما در زمان آن رخداد، فرایندها و روش‌های تدریس خود را آموزش دهید. شاید بگویید عجله ای نیست اما اگر دانش‌آموزان بعد از گذشت یک تا دو هفته اگر نظم لازم را در فرایند تدریس شما نبینند و به تاخیر بیاندازید، در طول سال کلاس بدون نظمى را تجربه خواهید کرد. مثلا در هنگام آغاز کلاس درس، در مورد فرایند شروع کلاس، در زمان زنگ تفریح اول و دیگر نقاط زمانی کلاس، حتما شرایط کلاس و فرایندهای کلاس در آن زمان را مطرح کنید و برای دانش‌آموزان فرایندهای مربوط را توضیح دهید و تشریح کنید.

۶_ تور کلاس‌گردی و مدرسه‌گردی

به بچه های کلاستان نشان دهید که همه وسایل کلاس کجا هستند و به آنها کمک کنید تا بدانند چه مناطق و صندلی‌هایی برای آنها مناسب است و چه اجزایی در کلاس وجود دارد و کارایی هریک آن‌ها چیست.

تور کلاس گردی و مدرسه گردی از کارهای روز اول مدرسه معلم

آنها را به اطراف مدرسه ببرید و به آنها نشان دهید که سرویس‌های بهداشتی، سالن ورزش، فروشگاه یا اتاق بهداشت، و غیره کجا هستند. قوانین آزمایشگاه علمی، سالن کامپیوتر و روش های صرف ناهار را به آنها آموزش دهید.

اگر درس مطالعات اجتماعی شما شامل یادگیری در مورد نقشه ها می شود، این زمان خوبی برای ایجاد پایه ای برای نقشه های کلاس درس و مدرسه است. از تخته‌های آویزان روی دیوار برای نمایش نقشه‌ها می‌توانید استفاده کنید.

۷- قوانین، روتین‌ها و خط مشی‌های کلاس

مهم ترین کارهای روز اول مدرسه معلم ها را می توان فهرست قوانین، روتین‌ها و خط مشی‌های کلاس درس تعیین کرد. برخی از این موارد که به ایجاد فرایندهای منظم برای داشتن محیطی آرام برای تدریس کمک می‌کند را می‌توانید در زیر مشاهده کنید:

- فهرستی از قوانین و پیامدها ایجاد کنید و آنها را برای خانواده‌ها ارسال کنید و برای دانش‌آموزان در کلاس درس بنویسید.

مهارت قصه‌گویی

فاطمه مقصودی

کارشناسی آموزش ابتدایی

ق،ص،ه،۳ حرفی پر از حرف!

قصه و قصه‌گویی ترانه‌ها و درد و دل‌های مادر بزرگ‌ها و نسل‌های قبل‌تر از ماست که سینه به سینه می‌چرخد؛ ما را و کودکان این جهان را از کنه قضایا آگاه می‌سازد.

قصه، انسان را وارد دنیای پر رمز و راز می‌کند گاه درهای رمز و راز را به روی او می‌گشاید و گاه بر این درگاه قفلی می‌زنند تا انسان را به تفکر وادار کند.

دراهمیت قصه‌گویی و خواندن با کودکان میتوان با نقل قولی از افلاطون صحبت را شروع کرد.

افلاطون می‌گوید: «باید پرستاران و مادران را وادار کنیم فقط حکایاتی را که پذیرفته‌ایم برای کودکان نقل کنند و متوجه باشند پرورشی که روح اطفال از راه گفتن حکایات به دست می‌آورد، به مراتب بیشتر از تربیتی است که جسم آنها با ورزش پیدا می‌کند»

قصه‌ها و افسانه‌ها همواره در رشد و کمال ذهنی و فرهنگی انسان‌ها موثر بوده‌اند و به نوعی زندگی اجتماعی و فرهنگی مردم، شیوه کار و تولید آنها و رفتار، تفکر، احساس، مذهب،

تابلوه‌ای اعلانات باید با کاغذ پوشانده شوند، همچنین سایر قسمت‌های اتاق که قصد دارید وسایل را در آنجا آویزان کنید نیز باید پوشانده شوند. انجام این کار در حال حاضر قبل از شروع سال تحصیلی بسیار ساده‌تر است. افزودن تاریخ تولد دانش‌آموزان، افزودن برنامه‌ها و جشن‌های بزرگ کلاس و مدرسه و ... در یک تقویم اولیه کلاس درس روشی دعوت‌کننده برای دانش‌آموزان است تا با اتاقی که در سال تحصیلی در آن حضور خواهند داشت ارتباط برقرار کنند و منتظر ایام مختلف در کلاس درس باشند.

در نهایت، برچسب زدن را در برنامه اضافه کنید! هنگامی که فهرست دانش‌آموزان یا فهرست کلاس‌های خود را تهیه کردید، مشخص کنید چه چیزی به برچسب‌هایی با نام دانش‌آموز نیاز دارد. ممکن است لازم باشد پوشه‌ها، پلاک‌های نام میز، نوت‌بوک‌ها، کمدهایی که برخی مدارس برای دانش‌آموزان تهیه می‌کنند، کشوها، سطوح‌های لوازم، کتاب‌های کار مصرفی، قفسه‌ها یا جاهای کوچک را برچسب بزنید.

روز اول مدرسه معلم و کلاس پس از تزئین آن

تایپ کردن نام دانش‌آموز یا محل قراردادن هر چیز در محل خاص بر روی برچسب آدرس و چاپ یک یا دو برگه برای هر دانش‌آموز، زمان معلم در روز اول کلاس درس باعث صرفه‌جویی در وقت او می‌شود. همچنین به آسان‌تر کردن انتقال دانش‌آموزان در کلاس کمک کرده است.

۱- روز اول مدرسه و یک روز به یادماندنی

به یاد داشته باشید در روز اول مدرسه معلم چگونه می‌تواند مسیر زندگی دانش‌آموز یا حداقل یک روز فراموش نشدنی را رقم بزند. برای همین بعد از چک کردن لیست اموری که باید انجام دهید، برنامه‌های تفریحی و تدریس درس روز اول مدرسه خود را بنویسید و برای چند روز آینده نیز برنامه ریزی کنید! بسته به انتظارات مدرسه‌تان، ممکن است این زمان را صرف کمک به دانش‌آموزان در سازماندهی وسایل خود کنید، در حالی که رویه‌ها و انتظارات کلاس خود را نیز انجام می‌دهید. با انجام بازی‌هایی در راستای به یادماندنی شدن روز اول مدرسه برای دانش‌آموزان، یک روز به یادماندنی برای خود و آن‌ها رقم بزنید.

منابع:

1st-day-of-school-for-https://abzarclass.com/teachers

https://academy.ostadbank.com/preparing-teachers-for-new-school-year

• چند سیگنال را برای جلب توجه دانش‌آموزان تعیین کنید. سیگنال‌هایی شبیه سریع دست زدن برای جلب توجه، کلمات خاص و جادویی قبل از اخطار تنبیهی و از این قبیل موارد ...

• یک روال برای حضور، ناهار، استراحت دستشویی، راه رفتن در راهرو و غیره ایجاد کنید.

• یک خط مشی تکالیف ایجاد کنید و آن را برای خانواده ارسال کنید.

• سیستمی ایجاد کنید تا دانش‌آموزان برای انجام تکالیف، تکالیف کلاسی و غیره دنبال کنند.

• یک روال برای زمان غیبت دانش‌آموزان در کلاس تعیین کنید و مشخص کنید چه فعالیت‌های برای عقب‌نماندن از درس باید توسط دانش‌آموز و خانواده‌اش انجام شود.

• تعیین مسئولیت‌ها و وظایف دانش‌آموزان (مشاغل کلاس و غیره)

۸- تکنولوژی‌های کلاس درس

اگر معلم در روز اول مدرسه دریابد که کلاس جدید از نظر فناوری چه چیزی دارد، خواه یک تخته هوشمند، تبلت یا رایانه رومیزی باشد یا ویدئو پروژکتور بسیار برای وفق پیدا کردن با تجهیزات آن موفق‌تر خواهد بود. سپس، می‌توانید بهترین شیوه‌ها و ایده‌های ساده را بیاموزید تا به دانش‌آموزان در یادگیری نحوه استفاده از آنها کمک کنید. همچنین ایده خوبی است که یک صفحه وب کلاس یا صفحه رسانه اجتماعی ایجاد کنید که دانش‌آموزان و والدین بتوانند اطلاعات مهمی مانند تکالیف خانه و اطلاعات تماس شما را پیدا کنند.

🍎 پیشنهاد ابزار کلاس:

با استفاده از سایت زیلینک شما می‌توانید یک صفحه اینترنتی ایجاد کنید که در آن چندین موضوع را پوشش دهید. این کار به معلم کمک می‌کند با دادن یک پیامک ساده با لینک زیلینک، راه‌های ارتباطی مختلف خود، سوالات متداول برای کلاسش، صفحات اجتماعی کلاس درس و ... را به راحتی برای خانواده دانش‌آموزان ارائه دهد.

۹- تزئین کلاس درس

دیگر کارهای معلم در روز اول مدرسه، تزئین کلاس درس است. تزئین کلاس درس به حوزه محتوایی یا سطح کلاس شما بستگی دارد. برخی از مدیران می‌خواهند استانداردهای آموزشی خاصی روی دیوارهای کلاس شما برجسته شود، در حالی که برخی دیگر ممکن است اختیار کامل آن را به معلمان بسپارند. به یاد داشته باشید که لازم نیست همه چیز را در روز اول قرار دهید. الصاق برنامه کلاس و/یا تقویم مفید در روز اول مدرسه معلم را لحظات زیادی از کلاس از سوالات دانش‌آموزان و والدین رها می‌سازد.

پیوند زند و مهارت «قصه‌گویی» را یک بازی بدانند، با «قصه» خیال پردازی را غیر مستقیم به کودکان و نوجوانان آموزش می‌دهد. به آن‌ها با ایجاد سوال، یاد می‌دهد حوادث را در ذهنشان به هم بچسبانند و واقعیت‌ها را کشف کنند.

اگر مربی چگونگی قصه‌گویی را، با در نظر گرفته معیارهای اجتماعی، نگرش‌های اخلاقی و از همه مهم‌تر، احترام نهادن به حقوق کودکان، نوجوانان و ... را بیاموزد، می‌تواند «قصه مناسب» را انتخاب کند تا هم «قصه‌گویی» را برای گوینده (خودش) و هم شنیدن «قصه» را برای شنونده لذت آفرین سازد، اگر مربی با ابزار و چگونگی بیان قصه، شیوه‌ها، اصول و روش‌های «قصه‌گویی» آشنا شود، می‌تواند از این ابزار مهم برای انتقال مفاهیم و ... به خوبی بهره ببرد، البته محیط لازم «قصه‌گویی» هم باید فراهم شود تا بتوان به راحتی با مخاطب ارتباط برقرارکرد.

تا وقتی مربی با تاثیر قصه گویی آشنا نباشد نمی‌تواند مهارت لازم و کافی آن را به دست آورد در ادامه به چند مورد از تاثیر قصه گویی می‌پردازیم:

۱. تثبیت فضیلت‌های اخلاقی در کودک

داستان‌ها تاثیر زیادی بر کودکان می‌گذارد. صداقت، حقیقت، ق‌ردانی و بسیاری از این ویژگی‌های مثبت با استفاده از داستان پردازی در کودکان تثبیت خواهد شد.

۲. درک فرهنگ‌ها

با استفاده از داستان پردازی می‌توان کودکان را با ریشه و فرهنگ آ‌با و اجدادی خود و سایر فرهنگ‌ها آشنا کرد و آن‌ها را به درک مناسبی در این زمینه رساند. به طوری که کودک به واسطه آشنایی با فرهنگ خانوادگی و آداب اجتماعی راحت تر می‌تواند با اطرافیانش ارتباط بگیرد.

۳. افزایش مهارت کلامی با معرفی واژگان جدید

با استفاده از واژگان جدید در قصه‌ها، دایره لغات کودکان گسترش یافته و مهارت سخنوری کودکان بهبود خواهد بخشید و همچنین با پیچیدگی‌های زبان آشنا می‌شوند و مهم‌تر از همه نحوه تلفظ عبارات و کلمات با قصه گویی ملموس‌تر خواهد بود.

۴. بهبود فرایند یادگیری

قصه گویی روشی منحصر به فرد برای بهبود فرایند یادگیری، چه در سطح علمی و چه در سطح شخصی است که این امر به کودک در ساده سازی موضوعات پیچیده کمک خواهد کرد.

بسیاری از کودکان هر کاری که انجام می‌دهند از روی عادت است و درک درستی از آنها را ندارند ولی چنانچه قصه گویی به طور مستمر و منظم باشد باعث می‌شود که کودک در کارهایش هدفمند پیش برود و فهم درستی از آنها کسب کند و از انجام آنها لذت ببرد.

همچنین با گوش دادن به داستان به بهبود سطح تمرکز کودک، کمک زیادی خواهد کرد و باعث می‌شود کودک در هر کاری که انجام می‌دهد با دقت بالایی روی آن متمرکز شود و نتیجه مطلوبی بگیرد.

۵. پرورش هوش هیجانی

توسعه هوش هیجانی به آگاهی و کنترل احساسات و عبارات شخص اشاره دارد و این رمز موفقیت در مراحل مختلف زندگی بشر است.

حال چگونه می‌توان مهارت قصه گویی را کسب کرد؟

۱. آشنایی با مسائل تربیتی و آموزشی: چون دانش آموزان با قصه بهتر می‌آموزند ؛ قصه گو نیز باید با این مسائل آشنا باشد و یک سری از دروس را با استفاده از قصه به دانش آموزان منتقل کند.

۲. داشتن زمینه و ذوق و استعداد: معلم، کتابدار و مربیانی که از سر علاقه به وادی پرورش کودکان و نوجوان روی نیاورده‌اند، هرگز نمی‌توانند قصه‌گوی خوبی باشد، زیرا «کسی که اطفال را مزاحم و طفیلی می‌داند، یا علاقه‌ای به همنشینی با آنها و قصه‌گویی برای آنها ندارد و یا حاضر نیست منطق خاص کودکان و نوجوانان را به رسمیت بشناسد، حتماً از پس کار قصه‌گویی بر نمی‌آید» پس قصه‌گو باید علاقه‌ی درونی و ذوق و استعداد داشته باشد.

۳. آشنایی با فنون قصه‌گویی: با مخاطبان ارتباط خوبی برقرار کند و به قصه خود مسلط باشد.

۴. داشتن صدای مناسب و رسا: هرچند داشتن صدای دلنشین به توانایی‌های قصه‌گو می‌افزاید، اما این بدان معنی نیست که داشتن صدای عادی باعث اختلال در کار قصه‌گویی می‌شود، ولی باید در نظر داشت که داشتن صداهای غیرعادی چون صدای زیر و زنانه برای مردان قصه‌گو و یا صدای مردانه برای زنان قصه‌گو و یا تو دماغی حرف زدن و ضعیف بودن صدا، از جمله خصوصیات است که باعث انحراف توجه مخاطبان از برنامه‌ی قصه‌گویی می‌شود.

در مجموع باید گفت که: «صداهای عادی و معمولی برای قصه‌گویی مناسب‌اند و صداهای پرتنین و گیرا، قدرت بیشتری به قصه‌گو می‌دهند.»

۵. داشتن توان قصه گفتن با زبان محاوره‌ای، بومی و محلی: یک قصه گو باید بتواند با استفاده از زبان‌های دیگر ، فرهنگ و رسوم کشور را به مخاطبان منتقل کند زیرا اثربخشی بیشتری در ذهن دانش آموزان دارد .

۶. مهارت داشتن در تغییر و تقلید صدا: از دیگر ویژگی‌های

قصه‌گو، توانایی استفاده از حرکات بدن و ایجاد تغییر صدا برای القای مفاهیم مورد نظر است. بعضی فقط بر روی صدا تأکید می‌کنند در حالی که در اجرای قصه‌گویی علاوه بر استفاده از صدا و حالات مختلف آن، باید از حرکات چشم، دست، صورت و جا به جایی و بازی نیز استفاده کرد. برای مثال شیوه‌ی درست برای زمانی که قصه‌گو باید مکالمه‌ی میان دو یا چند شخصیت داستان را انجام دهد، این است که جای شخصیت‌های خیالی مشخص شود و مکالمه‌ی مستقیم میان آنها به وسیله‌ی حرکت دادن نگاه از جایی به جای دیگر صورت گیرد. اگر موقعیت سر و گردن نیز همگام با حرکت‌های چشم تغییر کند، تأثیر آن بیشتر خواهد بود.

۷. تسلط کامل بر قصه: گفتن قصه‌ای مؤثر خواهد که قصه‌گو به آن عشق می‌ورزد و به فضاهای آن آشنایی کامل دارد. پلووسکی توصیه می‌کند که قصه‌گو برای ثبت فضاها و صحنه‌های قصه‌ی مورد نظر قصه را چند بار بخواند و خلاصه‌ی طرح آن را نیز یادداشت کند. او هم چنین گردآوری چند روایت مختلف از یک قصه را روشی برای تسلط بیشتر بر چارچوب قصه می‌داند.

۸. داشتن ابتکار و خلاقیت در اجرا: با آماده کردن ابزار می‌توان خلاقیت در قصه گویی را افزایش داد:

تصاویری از قصه و نصب مرحله به مرحله آن روی دیوار یا تابلو، برای این که کودکان بهتر در فضای قصه قرار بگیرند.

استفاده از عروسک شخصیت‌های قصه، که با این شیوه قصه به صورت نمایشی درخواهد آمد.

در آخر قصه مثل زندگی است و کودک از قصه چنان می‌آموزد که از زندگی و از گذشت روزگار که بهترین آموزگار است.

به قول حکیم طوس فردوسی:

هر که ناموخت از گذشت روزگار

هیچ ناموزد ز هیچ آموزگار

منابع:

۱. صیادی زاده ، کبری ، صفری ، مهدی ، بررسی شیوه های قصه و قصه گویی در کودکان ، فصل نامه اورمزد ،شماره ۴۳، شمار دوم تابستان ۱۳۹۷
۲. عابدی ، محمدرضا ، مهارت قصه گویی ، مرکز آموزش های کاربردی

از حرکت دست‌ها هم نباید غافل شد زیرا با استفاده از دست‌ها هم پرسش، خواهش، تأکید، درک اندازه، فاصله، وزن و بافت یک شیء فهمیده می‌شود؛ لیکن باید توجه داشت که این حرکت‌ها از درون قصه بجوشند، نه این که قصه‌گو با حرکات اضافی خود شنوندگان را گیج کند و موجب دور شدن آن‌ها از قصه را فراهم کند.

۹. داشتن ظاهری مناسب: قصه‌گو باید لباس عادی بپوشد، پوشیدن لباس‌های گران قیمت یا لباس‌های ژنده، باعث منحرف شدن تمرکز دانش‌آموزان از موضوع مورد نظر به نوع لباس قصه‌گو می‌شود.

۱۰. داشتن اخلاق و رفتار پسندیده در بین کودکان: قصه باید نیازهای درونی کودک را جدی بگیرد و اعتماد او را به خود و آینده‌اش تقویت کند. آگاهی‌دادن به کودک درباره دنیایی که در آن زندگی می‌کند، پرورش عادت‌های مفید و ایجاد عزت نفس و حس استقلال‌طلبی و گسترش خلاقیت از مهم‌ترین هدف‌هایی است که در قصه‌گویی برای کودک دنبال می‌شود. کودک با خواندن یا گوش سپردن به قصه بر توجه و دقتش به پیرامون خود می‌افزاید و درباره هر موضوع و پدیده‌ای فکر می‌کند. او از این راه مهارت‌هایی، مثل؛ خوب دیدن، خوب شنیدن، پرسیدن و به دنبال پاسخ بودن را به دست می‌آورد. در این میان وظیفه «قصه‌گو» تنها ایجاد اشتیاق به خواندن در کودکان نیست؛ بلکه باید با اخلاق و رفتار پسندیده با کودکان برخورد شود.

- معاونت فرهنگی تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
۳. حنیف، محمد؛ (۱۳۸۹)، قصه‌گویی در رادیو و تلویزیون، تهران: انتشارات صدا و سیما، چاپ دوم
  ۴. پلووسکی، آن: قصه‌گویی در خانه و خانواده، ترجمه و تألیف مصطفی رحماندوست، مدرسه، چاپ دوم، ۱۳۷۶، ص ۶۹.
  ۵. کیومرثی، غلامعلی (تلخیص کننده): اصول و روش‌های قصه‌گویی، معاونت فرهنگی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۷۴، ص ۵۳
  ۶. رحماندوست، مصطفی: پیشین، ص ۲۷.
  ۷. سایت راسخون

ارتباط موفق

ساجده میرزایی
کارشناسی آموزش ابتدایی

واژه‌ی «ارتباط» واژه‌ای است که از بدو تولد هر فرد با او متولد می‌شود. برای مثال کودک پس از تولد با گریه و زاری برقراری ارتباط با مادر خود را دنبال می‌کند. این ارتباط به عنوان ارتباط بین دو فرد، زمینه ساز ارتباطات متعدد دیگر خواهد شد که در مسیر زندگی اجتناب‌ناپذیر تلقی می‌شوند.

مفهوم ارتباط مؤثر در عصر جدید

در ابتدا نیاز به بررسی مفهوم ارتباط مؤثر می‌باشد. بحث در این باب همواره از جوانب مختلف مورد بررسی قرار گرفته است. ارتباط مؤثر (effective communication) مجموعه‌ای از اعمال و رفتار ما در قالب یک پیام می‌باشد که به افراد دیگر منتقل می‌کنیم. حال این پیام ممکن است کلامی یا غیرکلامی باشد؛ به بیان دیگر ارتباط مؤثر آن بخش از رابطه می‌باشد که با درگیری احساسات و عواطف فرد مقابل همراه می‌شود. هر یک از ما در طول روز ارتباط‌های کوتاه و موقتی زیادی را تجربه می‌کنیم. حضور در یک فروشگاه، قدم زدن در خیابان و عبور کردن از کنار افراد ناشناس از این دسته می‌باشند.

ارتباط موفق زبان بدن را دست کم نگیرید.

افراد وقتی می‌خواهند در ارتباط با کسی موقر و مثبت جلوه کنند بیشتر به کلماتی که می‌گویند دقت می‌کنند. در حالی که کلام تنها بخشی از این مسئله است؛ آنچه که بیش از هر چیز در ارتباطات رو در رو اهمیت دارد زبان بدن شماسست. چراکه هر یک از بخش‌های بدن در طول برقراری ارتباطات پیغامی را به فرد مقابل می‌رساند. به همین خاطر لازم است که بتوانید ارتباط چشمی مناسبی برقرار کنید. بیانات چهره‌ای مثبت و تأثیرگذاری داشته باشید و در ژست‌های بدنی خود دقت بیشتری به خرج دهید.

همدلی کردن را بیاموزید

در هر سطحی از ارتباط افراد نادیده گرفته شدن را نمی‌پسندند و دوست دارند که درک متقابلی از آنها صورت بگیرد. آنچه که بیش از هر چیزی باید مورد درک و پذیرش قرار بگیرد احساسات و هیجانات است. در واقع افرادی که ارتباط موفق دارند اغلب اهمیت این موضوع را درک کرده و در این مورد مهارت بالایی دارند. برای آنکه بتوانید همدلی کردن را بهتر بیاموزید لازم است که گاهی به دنیا از زاویه دید دیگران نگاه کنید و در مورد انواع احساسات و تأثیری که بر افراد می‌گذارد اطلاعات بیشتری به دست آورید.

مخاطب خود را بشناسید

برای اینکه کلماتان بیشتر مورد پذیرش قرار بگیرد لازم است که ابتدا به درک درستی از مخاطب خود دست یابید.

نحوه‌ای که جملات خود را بیان می‌کنید اهمیت بسیار بیشتری از آنچه که می‌گویید دارد. به همین خاطر قبل از اینکه با کسی ارتباط بگیرید ابتدا از خود بپرسید که چقدر او را می‌شناسید. آیا در مورد علایقش اطلاعاتی دارید؟ این مسئله به خصوص زمانی که می‌خواهید برای جمعی سخنرانی کنید بسیار اهمیت دارد. اگر شما مخاطبین خود را شناسید و بر اساس درک و علایق آنها بحث را پیش ببرید، نمی‌توانید انتظار تأثیرگذاری زیادی داشته باشید.

ارتباط غیرکلامی را فراموش نکنید.

همه ما در بیشتر مواقع از ارتباطات غیرکلامی نیز استفاده می‌کنیم. گاهی در تایید حرف مخاطب خود از زبان بدنمان کمک می‌گیریم. گاهی نیز با لبخند یا اخمی پاسخ فرد مقابل را محترمانه می‌دهیم. هر یک از این روش‌ها بی‌نیاز از هر بحثی در پاسخ به افراد کاربرد دارند. از دیگر ارتباطات غیرکلامی میتوان به حرکات دست، تماس چشمی، ژست‌ها، لحن صدا، تنش عضلانی و نحوه تنفس اشاره کرد. استفاده از این ابزار نیازمند مهارت بالای افراد می‌باشد. فراموش نکنیم بخشی از ارتباط غیرکلامی نوع پوشش افراد را نیز در بر می‌گیرد. هرچه این پوشش به فرهنگ فرد مقابل و جامعه نزدیک‌تر باشد ارتباط موثرتری برقرار خواهد شد.

ارتباط موفق | مختصر و مفید سخن بگویید

در ارتباطات کلامی و نوشتاری خلاصه‌گویی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. تلاش کنید تا در ارتباطات خود از حاشیه‌پردازی زیاد خودداری نمایید. هر چقدر که زمان انتقال پیام طولانی‌تر می‌شود به همان میزان از تأثیرگذاری آن نیز کاسته می‌شود.

در ارتباطات احساسات نقش مهمی دارند. احساسات خود را تربیت کنید، با هدایت عواطف خود، تأثیرگذارتر خواهید بود. اگر احساسات خود را شناسید پس امکان انتقال صحیح آن را نیز نخواهید داشت. گاهی ممکن است با بروز نا به جای یک احساس پیام اشتباهی را به فرد مقابل ارسال کرده و موجب برهم زدن یک رابطه شوید تنها به این دلیل که به احساسات خود مسلط نبودید.

هم اندیشی

برای انسان‌ها عقیده و اعتقاداتشان بسیار با اهمیت بوده و تغییر این باورها بسیار مشکل است. چنان که امام صادق (ع) می‌فرماید: جابجا کردن کوه آسان‌تر است از جابجا کردن دلی از جای آن و به همان اندازه نیز برای آدمی جالب است که فرد دیگری با وی هم عقیده باشد و همچون او فکر کند و معمولاً ما برای کسی که با ما هم عقیده باشد احترام بیشتری قائل بوده و بیشتر مایلیم تا با او حشر و

نشر داشته باشیم، لذا بهتر است با افراد حتی اگر اعتقاد و عقیده غلطی دارند و در صدد هستیم که با آن باور غلط مبارزه نماییم ابتدا خود را هم عقیده نشان داده و از دیدگاه ایشان به مسائل بنگریم.

برقراری ارتباط با کودکان از مهم ترین و تأثیرگذارترین موارد تربیتی در شخصیت کودک و بسیارچاژ اهمیت برای سلامت روان آنان است. بنابراین توجه به برقراری ارتباط صحیح با کودک از مهم‌ترین مواردی است که یک والدین باید آن را بیاموزند.

روش‌هایی ساده برای ارتباط مؤثر با فرزند:

- با فرزندانتان غذا بخورید
- از اتفاقات روز بگویید
- با فرزندتان بازی کنید
- فرزندتان را در آغوش بگیرید
- برای ایجاد ارتباط مؤثر با فرزند محترم باشید و احترام بگذارید
- به کودکان مسئولیت بدهید
- به فرزندتان ابراز علاقه کنید

باید توجه داشته باشیم که «قاطعیت» و «محبت» و تعیین میزان آنها در ارتباط با کودک اهمیت بسیار دارد، درجاتی از قاطعیت همراه با محبت برای ارتباط با کودک ضروری است؛ به طوری که سالم‌ترین فرزندان را گروه والدین قاطع با محبت پرورش می‌دهند.

آنها اعتماد به نفس بالایی دارند و قدرت منطق و استدلال آنها در کنار تأمین شدن نیازهای عاطفی‌شان رشد پیدا می‌کند. آنها یاد می‌گیرند باید برخی خواسته‌ها را بنا به دلایلی به تأخیر انداخت، همچنین این کودکان در کنار محبتی که از والدین خود دریافت می‌کنند می‌دانند که قاطعیت پدر و مادر به معنی فقدان محبت نسبت به آنها

نیست.

برخی افراد از نظر برقراری ارتباط موفق هستند و معمولاً دیگران تمایل خود را برای ارتباط با آنها ابراز می‌دارند. چنین افرادی نیز به راحتی به برقراری ارتباط اقدام می‌کنند و پیام‌های خود جریان محتوا را به صراحت در طول گفتارشان بیان می‌کنند و با برجا گذاشتن احساس مثبت ارتباط را به پایان می‌برند. افرادی نیز هستند که در زمینه‌ی برقراری ارتباط با دیگران با مشکل مواجه هستند. برای مثال، اعضای خانواده‌ای که در مورد مسائل و معضلات، و چگونگی رفع آنها از یکدیگر کمک نمی‌گیرند در برقراری ارتباط با یکدیگر مشکل دارند. در این میان عامل صمیمیت و دوستی در جنبه‌های متفاوت ارتباطی تأثیر حیاتی دارد و در برقراری ارتباط با دیگران میزان عوامل فوق کم رنگ یا پررنگ می‌شود. برقراری ارتباط مؤثر و سازنده با دیگران به خصوص هنگامی که با آنها اختلاف نظر داریم می‌تواند نقشی اساسی در موفقیت‌های اجتماعی به همراه داشته باشد. از نظر روانشناسی مهارت‌های زندگی ده زیر بنا دارد که یکی از آنها مهارت‌های ارتباطی است که به طور مستقیم به اهمیت ارتباط مؤثر اشاره دارد و جالب است که دو مورد از مهارت‌ها همدلی و مهارت بین فردی است. ارتباط معمولاً یک فرستنده دارد که جریان و محتوا را که هر دو به یک اندازه مهم هستند به گیرنده یا گیرندگان منتقل می‌کند. آن چه فرستاده می‌شود می‌تواند شامل نمادهای عینی مانند قلم، وایت برد، میز معلم و صندلی دانش‌آموز باشد که برای همه‌ی افراد مشهود است و یا نمادهای غیر عینی ارسال می‌شوند که این نمادها معمولاً در قالب مفاهیم ذهنی انتقال می‌یابند.

منابع:

مقاله ای از حسین کیان ۱۳۷۸

مقاله ارتباط مؤثر از مهدی رئوف نورمگ

معرفی کتاب:

کتاب راهنمای آموزش در پیش دبستانی

نویسنده : محرم آقازاده_ افسانه سنه
سال انتشار: ۱۳۹۶

ساجده مهابادی

کارشناسی آموزش ابتدایی

۴) راهبردهای آموزش مستقیم

۵) راهبردهای یادگیری مستقل

۶) الگوهای تحقیق و کاوشگری

۷) سبک‌های یادگیری

۸) راهبردهای مهارت تفکر

در بخشی از کتاب راهنمای آموزش در پیش دبستانی می‌خوانیم:

مطالعه هنر به دانش آموزان کمک می‌کند تا جنبه‌های عقلانی، اجتماعی، عاطفی و جسمانی زندگی خود را تقویت کنند. راهبردهای مبتنی بر هنر دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا شکل‌های گوناگون موسیقی، هنرهای تجسمی، نمایش و حرکات موزون را درک کنند. این راهبردها توانایی دانش آموزان برای داشتن تفکر خلاقانه و منتقدانه را افزایش می‌دهد، هماهنگی جسمانی آنان را تقویت می‌کند و توانایی فعالیت مستقل با دیگران را توسعه می‌بخشد. مهارت‌های ارتباطی توسعه یافته به وسیله این هنرها سبب تقویت اعتماد به نفس و رشد عقلانی و خلاقانه در تمام رشته‌ها می‌شود.

شیوه‌های یادگیری دانش آموزان، مخصوصاً شیوه‌های دیداری فضایی و بدنی - حرکتی دانش آموزان را می‌توان توسط راهبردهای هنری در تمام زمینه‌ها به کار بست. در واقع، موقعیتی که دانش آموزان طی آن مفاهیم درک شده را بازگو می‌کنند و یادگیری را ارائه می‌دهند، آنان را قادر می‌سازد تا به موفقیت دست یابند.

بهره‌گیری از این راهبردها به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا به صورت کلامی و غیرکلامی خود را ابراز کنند و توانایی‌هایی را توسعه دهند که سبب پیشرفت زندگی آن‌ها در آینده می‌شود. در نهایت این کتاب به عنوان منبعی غنی و مفید می‌تواند در افزایش دانش و بینش مربیان نقش به سزایی داشته باشد.

کتاب راهنمای آموزش در پیش دبستانی نوشته‌ی محرم آقازاده و افسانه سنه، برترین روش‌هایی را که یک مربی می‌تواند برای شورآفرینی بیشتر در کودکان برای آموختن و جست‌وجو به کار گیرد را ارائه می‌دهد.

کودکان با عشق و عطش یادگیری وارد مراکز آموزش پیش دبستانی می‌شوند. به ویژه، وقتی آنان تجارب یادگیری طراحی شده را برانگیزنده و کاربردی می‌یابند به طور سیری‌ناپذیری در جذب و کاربست دانش می‌کوشند. تجارب یادگیری مثبتی که به کودکان فرصت انتخاب کردن و کاوشگری می‌دهد به آنان کمک می‌کند قابلیت‌هایشان را بالا ببرند و پر دل و جرئت تربیت شوند.

از دیرباز، افراد و نهادهای مختلفی برای پاسخ دادن به شور آموختن کودکان و هم برای حمایت از کودکان به منظور رشد افزون‌تر کوشیده‌اند. هدف از تألیف کتاب روش‌های آموزش در پیش دبستانی برای مربیان، کمک به آنان در شناخت انواع راهبردهای نوین یاددهی - یادگیری و روش کاربرد آن‌ها در حوزه‌های مختلف یادگیری است.

در این کتاب ۱۱۴ روش یا فن آموزشی به طور کاربردی معرفی شده‌اند. راهبردهایی که در این اثر آمده‌اند در قالب هشت گروه طبقه‌بندی شده‌اند.

گروه‌های هشتگانه به ترتیب زیر هستند:

۱) راهبردهای مبتنی بر فعالیت

۲) راهبردهای مبتنی بر هنر

۳) راهبردهای یادگیری مشارکتی

نسرنج سعادت
کارشناسی آموزش ابتدایی

علائم اختلالات یادگیری در دوران پیش از دبستان

- وابستگی افراطی
- دشواری‌های حافظه
- دشواری در انجام مهارت‌های حرکتی درشت و ظریف
- جور کردن اشیاء بر اساس شکل و رنگ
- مشکل در ترتیب و توالی
- محدودیت در واژه‌ها (ساخت داستان کوتاه- جمله)
- اشکال در درک موقعیت فضایی (مشکل در چیدن بلوک‌ها یا تقلید حرکات ورزشی)
- عدم برتری طرفی
- مشکل در تشخیص تفاوت‌ها در بین تصاویر مشابه
- اشکال در درک مفاهیم (بالا، پایین، کم، زیاد، نازک، کلفت)
- شرایط نامساعد در خانه
- تاخیر عمومی رشد گفتار و اشکالات گفتاری

مزایای تشخیص به موقع کودکان دچار ناتوانی‌های یادگیری

۱. هوش تعداد زیادی از کودکان را افزایش می‌دهد.
۲. درتمام زمینه‌های رشد (جسمانی، شناختی، زبان و گفتار، روانی و اجتماعی) پیشرفت‌های چشمگیری ایجاد می‌کند.
۳. از ناتوانی‌های ثانویه جلوگیری می‌کند.
۴. تنش خانواده را کاهش می‌دهد.
۵. از نیاز به خدمات ویژه در سن مدرسه می‌کاهد.
۶. وابستگی را کاهش می‌دهد.

مهارت‌های پیش نیاز برای کسب توانایی در نوشتن

۱. توانایی لمس کردن، گرفتن و رها کردن
۲. توانایی در مهارت‌های مربوط به انگشتان
۳. طرز قلم در دست گرفتن
۴. کپی کردن از روی الگوی نقطه چین
۵. توانایی در تشخیص تفاوت‌ها و تشابهات
۶. کپی کردن اسم خود از روی پیش نویس

نمونه فعالیت‌ها و بازی‌ها برای مهارت نوشتن

- * فعالیت‌های فراهم آورنده تجارب حسی (بافت‌ها، خمیر، نقاشی)
- * تقلید وکپی کردن
- * نخ کشی
- * سینی پر از نمک
- * مازها
- * ظرف شن مرطوب
- * از جاده برو

فعالیت برای برای کمک به یادگیری پیش دبستانی برای خواندن:

۱. آگاهی واجی
۲. ادراک شنیداری
۳. توجه شنیداری
۴. تمایز شنیداری
۵. ادراک دیداری
۶. حافظه دیداری

منبع:

مقاله علائم اختلال یادگیری در کودکان پیش از دبستان+ معرفی بازی و تمرینات پیشنهادی

آگاهی واجی

- شعرها
- واژه‌های قافیه دار
- تشخیص صداها
- حذف صداها
- تشخیص صدای اول کلمه

توجه شنیداری

- گوش دادن به صداها
- تشخیص صداها تولید شده
- تشخیص شی از طریق صداها
- برنامه‌های تلویزیون
- تکرار جملات
- تنظیم رویدادها

ادراک دیداری

- قطعات پارکت
- پیدا کردن شکل در تصاویر
- پازل
- جور کردن شکل‌های هندسی
- بازی دومینو

تمایز شنیداری

- تشخیص با چشمان بسته
- تشخیص صدای بلند و آهسته
- تشخیص زیر و بمی صدا
- کشف صدا
- حدس زدن با چشم بسته

به نام پروردگار یکتا

«از نامه‌ها؛ نامه دوم»

مریم سارابه

کارشناسی امور تربیتی

شیرینی‌ها را بخورم. مراسم اصغر آقا آخرین بار بود که آن شیرینی را خوردم.

خانم معلم بعد از آن عروسی یکی از اقوام بود که شیرینی خامه‌ای خوردم. آنقدر خامه‌اش را دوست داشتم که چندبار از ظرف برداشتم. مادرم وقتی دید از شیرینی اینقدر خوشم آمده سهم خودش را هم به من داد. عجب از دل مادرها... آنجا از مادرم پرسیدم که چطور دلش از این شیرینی‌ها نمی‌خواهد؟ گفت که دوست دارد من بخورم. آنجا آرزو کردم که هیچوقت مادر نشوم. برایم سخت بود شیرینی که سهم خودم هست را به فرزندم بدهم. مادرم به آرزویم خندید. بعد از عروسی به مادرم اصرار می‌کردم که شیرینی خامه‌ای بخرد. مادرم بهانه آورد که شیرینی خامه‌ای را فقط در مراسم عروسی می‌دهند. از آن شب آرزو می‌کردم که عروسی بشود و من بتوانم شیرینی خامه‌ای بخورم. اما وقتی به عروسی دختر اصغر آقا خدایامرز دعوت شدیم نتوانستم شیرینی بخورم. دختر اصغر آقا چون پدرش را از دست داده بود مجبور شده بود برای اینکه فشار مالی به مادرش نیاید زودتر ازدواج کند. برایم سخت بود که هم بازی‌ام را دست بدهم. آن موقع دختر اصغر آقا مدرسه می‌رفت و من نه. بعدها شنیدم دیگر مدرسه نرفت. از آن پس آرزوی عروسی هیچکس را نکردم.

خانم معلم عزیز، مدرسه برای همه شروع رشد و یادگیری است. برای من هم همینطور. وقتی به مدرسه آمدم رشد کردم. جسمم را نمی‌گویم. این جسم غریزی است، من روحم را می‌گویم. خانم معلم شما یکبار گفتید با خواندن، روح شما رشد کرده و من می‌گویم که روح من با خوردن

شیرینی‌ها رشد کرد. عجیب است می‌دانم.

یک بار در جشن تولد یکی از همکلاسی‌ها، مادرش شیرینی خامه‌ای خرید و در کلاس پخش کرد. بیا دیدن شیرینی خامه‌ای پی به دروغ مادرم بردم. وقتی به خانه آمدم شیرینی خامه‌ای که بیشتر از سهم خودم بود و یواشکی برداشته بودم را به مادرم دادم و گفتم که او به من دروغ گفته که شیرینی خامه‌ای را تنها در عروسی‌ها خواهند خورد. مادرم شیرینی را نخورد و جلوی چشمانم به سطل آشغالی انداخت و سیلی محکمی توی گوشم زد. آنجا بود که فهمیدم دزدی، دزدی است؛ چه شیرینی باشد چه طلا. اما مادرم نمی‌دانست که در آن سنین کودکی برای من شیرینی ارزش طلا را دارد.

کلاس سوم بودیم که شما گفتید انشایی بنویسیم درباره‌ی شغل آینده مان. نمی‌دانم یادتان هست یا نه ولی من نوشتم شیرینی‌فروش. می‌خواستم شیرینی‌های خوشمزه بپزم و به بقیه بفروشم. من شب‌ها خواب می‌دیدم که بزرگترین شیرینی خامه‌ای جهان را پختم. خواب می‌دیدم که اصغر آقا زنده است و شیرینی عروسی دخترش را من می‌پزم. خواب می‌دیدم که خانه‌مان را پر از شیرینی کرده‌ام و مادرم دیگر به من دروغ نمی‌گوید.

کلاس چهارم که رسیدیم شما به پدر و مادرم پیغام دادید که نمراتم خیلی خوب است و شاگرد اول کلاس شده‌ام. وقتی کارنامه را مادرم گرفت و به پدرم خبر داد، پدرم برای هدیه یک جعبه شیرینی خامه‌ای خرید و به خانه آورد. آن شب پدرم با دست‌های پینه بسته و انگشت‌هایی که رد گچ ساختمان هنوز رویش مانده بود کارنامه‌ام را نگاه می‌کرد و با دیدن هر نمره‌ی بیست یک شیرینی به دستم میداد.

از آن سال به بعد تنها برای خوردن شیرینی درس می‌خواندم. یکبار شما ما را اردو بردید، موقع برگشتن به خانه من از یک راه دیگر رفتم. راهی که هیچوقت نمی‌رفتم. آنجا در یک کوچه دیدم که پدرم عرق ریزان و با لب‌هایی خشک به داربست یک ساختمان خودش را چسبانده و آجر روی آجر می‌گذاشت. آنجا بود که فهمیدم شیرینی‌های خورده و نخورده‌ی من از کجا می‌آید و بهانه‌ها و دروغ‌های مادرم از کجا. دیگر از مادرم شیرینی نخواستم.

دیگر هم مادر شیرینی برایم نخرید. سعی کردم همه‌ی نمراتم بیست نباشد تا مادر و پدرم مجبور نشوند برایم شیرینی بخرند. آن سال شما ازمن ناراحت شدید که نمراتم بیست نشده. اما من خوشحال بودم؛ دیگر قرار نبود به خاطر چند بیست ناقابل پدرم جان قابلمش را بیشتر به زحمت ببندازد. اما می‌بینید که من حالا نزدیک دبیرستان هستم و همچنان شاگرد اول! اما نه تشر شما نه اخم مادرم و نه دست‌های پینه بسته‌ی پدرم و نه شیرینی‌ها باعث نشدند که

من درس بخوانم. بلکه شما بودید معلم عزیزم.

شاید تعجب کنید اما دقیقا همین است. تملق نمی‌کنم و لافی نمی‌زنم. چرا باید برای یک تملق هم چشمان شما را به زحمت ببندازم و دست خودم را خسته کنم و هم کاغذ و قلم را به خجالت؟ پس حقیقت است.

شیرینی بعدی را در روز اول جشن متوسطه بود که خوردم. درحالی‌که ما دانش‌آموزان روی صندلی‌های قرمز رنگ نشسته بودیم و منتظر بودیم تا با مرحله‌ی بعدی تحصیلمان آشنا بشویم و شیرینی می‌خوردیم، من مبهوت صدای شما شده بودم و شیرینی نیمه گاز زده در دستم مانده بود. شما پشت میکروفن ایستاده بودید و می‌گفتید که آنچه زندگی‌ها را متحول می‌کند دانش است. ما می‌توانیم با دانش به خواسته‌هایمان برسیم و باعث افتخار خانواده‌مان بشویم. می‌توانیم زحمت‌ها را کم کنیم و رحمت‌ها را بیشتر. با دانش کام ما همیشه شیرین است. آن روز تصمیم خودم را گرفتم و هرشب دعا می‌کردم خدا به من هوش بالایی بدهد تا درس‌هایم را خوب بخوانم و دانش را در جانم ذخیره کنم تا زحمت را از پدر و مادرم کم کنم و من شیرینی‌آور خانواده بشوم.

پس درس خواندم. آنقدر که هر سال شاگرد اول شدم اما شیرینی نخواستم. کام من دیگر با شیرینی شیرین نمی‌شد بلکه لبخند پدر ومادرم برایم مثل شیرینی بود. دقیقا مثل باقلوای لبخند شما.

این نامه را نوشتم تا از شما تشکر کنم. تشکر را می‌شود با زبان هم گفت حتما نیاز به تحریر نیست.

حالا که شما آمده‌اید و معلم دبیرستان ما شده‌اید می‌خواستم بگویم، بیشتر برای دانش‌آموزان شیرینی بخرید. شاید ندانید اما یک شیرینی می‌تواند روح یک انسان را بزرگ کند. آنچنان که انسان دیگر شاید نتواند.

شاید ندانید خانم معلم اما دانش‌آموزان زیادی در انتظار یک شیرینی‌اند. می‌خواهد یک باقلوا باشد، یک لبخند باشد یا یک درس. اما منتظر اند.

پارک کوهسنگی، پارک و شهربازی ملت، کوهستان پارک خورشید، پارک بانوان (حجاب)، پارک ریحانه (بانوان)، باغ ملی، پارک پردیس قائم، پارک بزرگ وحدت، پارک بسیج (گلشهر)، پارک امت، پارک میرزا کوچک‌خان، پارک مینیاتوری، باغ گل‌ها، سرزمین موج‌های آبی، پارک آبی ایرانیان، پارک ساحلی آفتاب و سرزمین موج‌های خروشان. برخی از مهم‌ترین مراکز خرید شهر مشهد عبارتند از: بازار رضا، مجتمع تجاری پروما، بازار بین‌المللی، آرمیتاژ، بازار خیام، مجتمع آلتون، مجتمع تجاری الماس شرق و مجتمع تجاری وصال.

آموزش

مدرسه‌ها

ساخت نخستین مدارس به سبک جدید در مشهد به عهد ناصرالدین‌شاه بازمی‌گردد. در سال ۱۲۶۷، پس از مخالفت‌های شدید با میرزا حسن رشدیه در شهر تبریز، او به مشهد آمد و مدرسه بزرگی را در این شهر راه‌اندازی کرد. از نام مدرسه‌ای که در مشهد تأسیس کرد، هیچ اطلاعاتی در دست نیست. شیخ علی مدیر (مدیریان) که می‌توان او را پدر آموزش‌وپرورش نوین خراسان دانست، در سال ۱۲۷۲ در صحن عتیق، مدرسه‌ای به سبک جدید بنا کرد که مدتی بعد تعطیل شد. او سپس در سال ۱۲۷۷ دبستانی در محله گندم‌آباد (صحن جامع پیامبراعظم فعلی) بنا کرد که در سال ۱۲۸۰ جای خود را به دبستان دیگری در منزل میرزا جعفر در کنار مسجد گوهرشاد داد. با ورود محمدحسن‌خان صبا، ملک‌الحکما، به‌عنوان نخستین رئیس معارف خراسان، در

می‌دهد و در صورتی‌که هفت صحن با مساحت ۳۳۱,۵۷۸ به آن افزوده شود، مساحت نهایی مجموعه ۵۹۸,۶۵۷ مترمربع می‌شود. هر سال مراسم غبارروبی در این مکان انجام می‌شود.

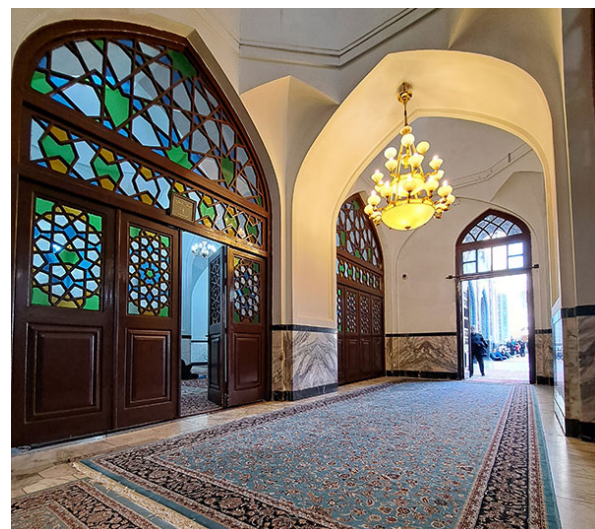
جاذبه‌های تاریخی

از سناباد و توس قدیم آثار تاریخی زیادی برجای نمانده‌است. هم‌اکنون شهر توس در حال بازسازی است. چهار طاقی بازه‌ها و از قدیمی‌ترین بناهای موجود در محدوده شهر است که زمان ساخت آن را سده سوم م تخمین می‌زنند. برخی از جاذبه‌های تاریخی مشهد عبارتند از: آرامگاه نادرشاه، آرامگاه خواجه ربیع، آرامگاه فردوسی، ایستگاه راه‌آهن، گنبد خشتی، گنبد هارونیه و مدرسه عباسقلیخان.

فضای شهری

برخی پارک‌ها و پارک‌های آبی مشهد عبارتند از:

سال ۱۲۸۴ این دبستان تحت حمایت دولت، دبستان «همت» نام گرفت. ملک‌الحکما، مدارس «مظفریه» و «ادب» را نیز در مشهد تأسیس کرد. مدرسه مظفریه که برگرفته از نام مظفرالدین‌شاه و در محله ارگ به مدیریت محمدعلی مدیر ایجاد شد، از شاگردان شهریه دریافت می‌کرد و در آن دروس فارسی، عربی، مقدمات طبیعی، ریاضی و جبر و مقابله و زبان‌های فرانسه و ترکی و روسی تدریس می‌شد.

شهر گوهرسنگ‌ها

با همکاری: کانون گردشگری پردیس زنینه

جاذبه‌های گردشگری

جاذبه‌های مذهبی

در تاریخ ۸ آبان ۱۳۸۸ مصادف با سالروز تولد امام هشتم شیعیان، توسط محمود احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهور وقت و نمایندگان مجلس شورای اسلامی، مشهد رسماً به عنوان «پایتخت معنوی ایران» انتخاب شد. مهم‌ترین مکان مذهبی شهر مشهد که مهم‌ترین مکان مذهبی ایران نیز هست، حرم علی بن موسی‌الرضا است که سالانه پذیرای بیش از ۲۷ میلیون زائر داخلی و دو میلیون زائر خارجی است. موزه‌های آستان قدس رضوی نیز — که خود شامل چندین موزه است — در مجموعه حرم قرار دارد.

آرامگاه علی بن موسی‌الرضا و سایر مکان‌های مذهبی

آرامگاه علی بن موسی‌الرضا در مشهد که با نام حرم امام رضا و حرم رضوی شناخته می‌شود، مجموعه‌ای دربرگیرنده آرامگاه علی بن موسی‌الرضا و بناهایی دیگر است. این مجموعه از نظر مساحت بزرگ‌ترین و از لحاظ جمعیت دومین مسجد در جهان است. این مجموعه شامل مسجد گوهرشاد، یک موزه، دو کتابخانه، چهار مدرسه علوم دینی، یک گورستان، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، یک سالن غذاخوری برای زائران، رواق‌های وسیع برای نمازگزاران و چندین ساختمان دیگر است. این مجموعه یکی از مراکز گردشگری در ایران است. حرم به تنهایی محوطه‌ای به مساحت ۲۶۷,۰۷۹ مترمربع را پوشش

مشهد کلان‌شهری در شمال شرقی ایران و مرکز استان خراسان رضوی است. این شهر در زمان افشاریان، پایتخت ایران بود. مشهد با ۱۳ منطقه‌ی شهری و مساحت شهری ۳۵۱ کیلومتر مربع، سومین شهر پهناور ایران پس از تهران (با ۷۳۵ کیلومتر مربع مساحت شهر) و اصفهان (با ۵۵۱ کیلومتر مربع مساحت شهری) است. همچنین براساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مشهد با ۳,۰۰۱,۱۸۴ تن جمعیت، دومین شهر پرجمعیت ایران پس از تهران و نود و پنجمین شهر پر جمعیت دنیا به‌شمار می‌رود. این شهر به واسطه وجود حرم علی بن موسی‌الرضا، هشتمین امام مذهب شیعه، سالانه پذیرای بیش از ۲۷ میلیون زائر از داخل و دو میلیون زائر از خارج از کشور است. واژه «مشهد» (جمع: «مشاهد») به‌معنی محل شهود و محل شهادت است. به‌باور شیعیان، علی بن موسی‌الرضا پس از قتل به‌دست مأمون، خلیفه عباسی، در سال ۲۰۳ ه. ق، در آرامگاه هارون الرشید سناباد به‌خاک سپرده شد. از آن پس «سناباد نوغان» به‌نام «مشهدالرضا» خوانده شد و کم‌کم بر پهنه آن، به‌ویژه در زمان شاه تهماسب صفوی، افزوده شد و مردم توس (طوس) به مشهد کوچ داده شدند؛ و به‌مرور زمان نام مشهد بر این شهر ماندگار شد. به مشهد نام «قبله هفتم» را نیز اطلاق می‌کنند.

بهاره انبری

کارشناسی آموزش ابتدایی

■ دانشگاه‌ها

البته به‌گفته برخی منابع، اولین مدرسه‌ای که در مشهد به شیوه جدید تأسیس شد، مدرسه‌ای به‌نام «همت» واقع در کوچه عیدگاه، تیمچه سرپوشیده بوده‌است که مرحوم ادیب، مدیر روزنامه ادب، در سال ۱۲۸۱ با مدیریت شیخ علی مدیر راه‌اندازی کرد. در حال حاضر، اداره کل آموزش و پرورش شهر مشهد، هفت ناحیه این شهر به‌علاوه ناحیه تبادلکان را تحت پوشش دارد.

این شهر با دارا بودن مراکز دانشگاهی و آموزش عالی متعدد، به‌ویژه دانشگاه فردوسی مشهد با بیش از ۲۳ هزار دانشجوی داخلی و خارجی و دانشگاه بین‌المللی امام رضا، دانشگاه علوم اسلامی رضوی و نیز دانشگاه علوم پزشکی مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی مشهد و واحد بین‌الملل دانشگاه فردوسی مشهد، عملاً به قطب دوم

دانشگاهی کشور پس از تهران مبدل شده‌است. علاوه بر آن شهرداری مشهد در سال ۱۳۸۷ توسط سازمان بین‌المللی کلان‌شهرهای جهان به‌عنوان دومین مقر آموزشی این سازمان پس از مونترال در کانادا انتخاب شد.

■ معرفی کتاب برای کودکان:

بی‌شک یکی از بهترین راه‌های آموزش برای کودکان، روش قصه‌گویی است. در این قسمت کتابی برای آشنایی بیشتر سرمایه‌های عزیز کشورمان معرفی می‌کنیم:

کتاب «آفتاب خراسان» از آثار مرتضی دانشمند می‌باشد؛ که آن را انتشارات به نشر وابسته به آستان قدس رضوی در سال ۱۳۹۴ برای اولین بار منتشر نمود.

گزیده‌ای از کتاب: پدر می‌گوید: روزی امام رضا(ع) مهمان داشتند. وقتی ظهر شد، سفره انداختند و غذا آوردند. امام رضا (ع) سینی بزرگی کنارشان گذاشتند و مقداری از انواع غذاها در آن قرار دادند، بعد کسی را صدا زدند و گفتند: این‌ها را ببرید. یکی از میهمان‌ها با تعجب پرسید: این غذا را کجا فرستادند؟ میهمان دیگری گفت: امام رضا(ع) همیشه همین کار را می‌کنند. وقتی سفره می‌اندازند، پیش از آنکه خودشان غذا بخورند، مقداری از آن را برای نیازمندان می‌فرستند.

دل‌هایمان را راهی ضریح آقا کنیم:

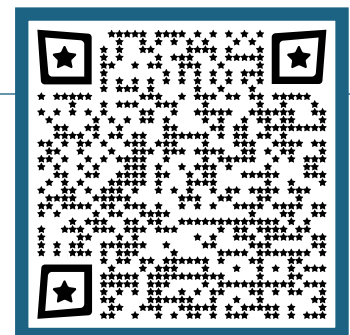

منابع:

شریعتی، علی (۱۳۶۳). راهنمای خراسان. تهران: الفبا.

سیدی، سیدمهدی (۱۳۷۸). تاریخ شهر مشهد. تهران: جامی.

عالم‌زاده، بزرگ (۱۳۸۸). حرم رضوی به روایت تاریخ. مشهد: به‌نشر.

بسم رب الحسین «من عوض شدم ولی تو حسین بجگیمی»

مریم سارابه
کارشناسی امور تربیتی

می‌شناسم. این کودک منی است در سال‌های گذشته که پارچه‌ی غم تو را به سینه گرفته و بر قلب می‌کوبد. تو او را خواستی، تو صدایش کردی. گرمی اشک را به روی صورتم احساس می‌کنم. تو مرا شنیدی و یافتی.

من تنها بودم میان هیاهوهای خوف انگیز زمان. تو مرا یافتی، از خاک گرفتی و به عرش خودت رساندی. کودک بودم که پارچه سیاه عزایت را به رویم انداختی. من چه غافل بودم. تو مرا رشد دادی. این زمانه تماماً نیرنگ است؛ آنچه حقیقت بود تو بودی. من رفتم... اما تو ماندی. تو هنوز هم هستی و آنکه رها کرد منم. حالا آنچه بر سینه نهادم غباری‌ست حاصل از دنیای بی تو. قلب من، قلبی که برای تو با هر ضرب سینه زنی می‌تپید و با هر غمی، تو تسلی‌اش می‌دادی حال زیر غبار مانده است؛ و باری سنگین بر دوشم که توان تحملش در من نیست. اما دست‌های تو قوی‌تر از هر باری است. تو ناجی هستی وقتی که هیچ راهی نیست. تو همچنان به همان خوبی‌های گذشته ماندی و آنکه رفت و غبارآلوده و سنگین برگشت منم. یادم رفته بود عهد کودکی‌ام را که «همه عمر برندارم سر از این خمار مستی» اما تو ماندی و هنوز هم دست بر قلبم می‌کشی. من عوض شدم اما تو هنوز «حسین» بجگی‌ام هستی. و حالا مرا دریاب و به کشتی نجات خودت راه بده. من می‌دانم که تو صدای مرا می‌شنوی، نظیر تمام روزهایی که من صدای تو را نشنیدم ولی تو شنیدی. ای حسین... دریاب کودکی را که غبار زمان بر قلبش نشسته اما هنوز برای تو می‌گرید.

صدایی را می‌شنوم. نزدیک است؛ آنقدر نزدیک که انگار ضربان قلبم جایی میان گوشم می‌کوبد. بگو... بگو من صدای تو را می‌شنوم. در میان این هیاهو پژواک یافته. در میان صدای باد که به جان پارچه سیاه رنگ افتاده. من صدای تو را می‌شنوم. بگو...

در میان کوچه راه می‌روم، صدای دست‌هایی را می‌شنوم که بر سینه کوبیده می‌شود. چنان با عشق که گویی معشوق در آسمان نشسته و قلب از تاب دیدنش به تب افتاده. دست به روی سینه کوبیده می‌شود مبادا که این قلب بیرون بزند. دستم را به روی قلبم می‌گذارم، آه که مدت‌هاست اینگونه به تپش نیفتاده.

تو کجایی؟ من بی تاب شده‌ام. بی تاب دیدنت و تو را نمی‌یابم. راه می‌روم؛ چون مجنونی که لیلایش را در میان بازار گم کرده، می‌گردم. به پارچه‌های سیاه نگاه می‌کنم. صدای تو را در میان خط قرمز روی پارچه می‌شنوم. بگو... صدای تو زیباست.

صدای حق حق گریه‌ها در شهر پیچیده. غم می‌گیرد مرا. راه می‌روم و غم‌ها را جانم می‌شنود. این چه غمی است؟ چقدر آشناست. این غمی‌ست که اینگونه راه اندوه را می‌گیرد؟ گویی بار سبک می‌کند. این غم توست. من این غم را می‌شناسم. من با این غم زندگی کرده‌ام. فراموش کرده بودم که تو را دارم. تو مرا خوانده‌ای. بگو کجایی... ببین چگونه بی تابم. بگو... بخوان... من صدای تو را می‌شنوم. کودکی کنارم می‌نشیند. من این کودک را به خوبی

محرم را برای کودکان به یادماندنی کنید

زهرا بختی

کارشناسی آموزش ابتدایی

در زندگی روزمره‌اش سخنان و نحوه‌ی زندگی این بزرگواران هیچ تاثیری ندارد، او هم در خوشبینانه‌ترین حالت مانند والدین خود رفتار می‌کنند اما اگر بر عکس آن را ببیند و در طول زندگی متوجه شود که والدینش زندگی آن عزیزان را سر مشق قرار می‌دهند و کلام آنان را می‌خوانند و سعی می‌کنند به آن عمل کنند، آن وقت خودش هم سعی می‌کند چنین باشد.

در سوگاری‌ها و اعیاد مذهبی با شرکت دادن فرزندانمان در مراسم و به خصوص پخش شیرینی، شیر، خرما و... و بیان صفات و خصوصیات رهبران مذهبی مثل: ادب و علاقمندی آنان به والدین، بازی‌های گروهی، پاکیزه بودنشان، روح همکاری و کمک به افراد پیر، تواضع در برابر ضعیف، حق گرایی، مبارزه با ظلم و دروغویی، اهل علم و ورزش بودن، شکرگذاری و عبادت و عشق به پروردگار در نزد ایشان و... و بسیاری دیگر از صفات کودک فهم و کودک پسند میتوان الگوهای مطلوب برایشان فراهم ساخت تا راه رسیدن به کمال را با تقلید و همانند سازی از این قهرمانان واقعی راحت تر طی می‌کنند. این امر مستلزم اندکی شناخت و مطالعه در زندگی بزرگان دینی هر مکتب و مذهبی است.

فواید و اثرات تربیتی ماه محرم و مجالس عزاداری:

۱- در این ماه برخی آسیب‌های فردی و اجتماعی فرزندان را می‌شود اصلاح کرد و بسیاری از انحرافات آینده فرزندان با شرکت دراین محافل کاهش پیدا خواهد کرد.

۲- از قیام عاشورا و فرهنگ تربیتی آن ایثار و از خودگذشتگی، ظلم ستیزی، یاری کردن مظلوم، دعا و مناجات را میتوان به فرزندان آموخت.

۳- از ماه محرم میتوان در تشکیل هویت دینی در فرزندان کمک گرفت که این هویت می‌تواند یک جنبه پیشگیرانه داشته باشد و فرزندان را از ورود به برخی زمینه‌های آسیب‌زا آفرین حفظ کند. به خصوص برای نوجوانان که در دوران بحرانی و حساسی قرار دارند.

۴- مشارکت کودکان و نوجوانان در عزاداری و سپردن برخی مسئولیت‌ها، پذیرایی، نصب پرچم و... خاطرات به

اینکه بدانیم چگونه عمل کنیم تا در فرزندانمان بذر محبتی که به صورت فطری وجود دارد، درست آبیاری شود، خیلی مهم است. اولین نکته این است که آنها را با این بزرگان آشنا کنیم، فرزندی می‌تواند عاشورایی باشد که از همان ابتدا با زبان کودکانه و در حد فهم خودش با فلسفه و درس‌های عاشورا آشنا شود. محبت اگر بر پایه‌ی شناخت نباشد، عمق چندانی نمی‌گیرد و نمی‌تواند تاثیر خود را تا کل زندگی فرد گسترش دهد.

البته زبان انتقال مفاهیم‌مان باید بسیار کودکانه و در غالب داستان باشد. در کودکی بیشتر پایه‌ی ارتباط فرد با اهل بیت علیهم السلام بر مبنای محبت است؛ نه مفاهیم انتزاعی. اما هر چه به سمت نوجوانی گام برمی‌داریم باید این مفاهیم ارزشمند را عمیق‌تر برای کودکانمان بازگو کنیم. بدیهی است که نمی‌توانیم چیزی را بگوئیم و آموزش دهیم که خودمان آن را نشناسیم پس بهتر است با مطالعه و بالا بردن اطلاعات-مان، یک مرجع خوب برای سوالات فرزندانمان باشیم.

موضوع دیگری که باید به آن توجه کنیم همراهی همه‌ی اعضای خانواده برای شرکت در مراسم عزاداری یا مدیحه سرایی است. هرچند مراسم مولودی به خودی خود شاد است اما حتی مراسم عزاداری و شرکت در آن نیز می‌تواند خاطرات زیبایی برای کودکان ایجاد کند. برای بچه‌ها همیشه جمع خانوادگی زیبا و دوست داشتنی است. پس سعی کنید با هم برای شرکت در مراسم عزاداری بروید. یادتان باشد بچه‌ها یک دوربین همیشه روشن در خانه‌ی شما هستند، آنها حافظه‌ی خوبی دارند و شما به عنوان والدین آنها و بهترین الگوی رفتاری‌شان سبک زندگی‌تان در مابقی سال (روزهایی غیر از ایام محرم) برای نتیجه‌گیری او از تاثیرعشق به امام حسین در زندگی بسیار مهم است. وقتی پسر یا دخترمان می‌بیند که پدر یا مادرش برای اهل بیت(ع) سیاه می‌پوشد و به مجلس عزاداری می‌رود اما

یادماندنی برای نوجوانان داشته و سالیان سال با او همراه خواهد بود.

۵- فضای خانه هم جزء فضای تربیتی ماست و میتوان با مشارکت خود فرزندان و با نصب یک پرچم یا کتیبه به آنها نشان دهیم درفضا و ایام خاصی هستیم و با شرکت دادن فرزندان برای انتخاب محل نصب پرچم یا کتیبه هم به شخصیت فرزند احترام گذاشت و هم به این ماه بزرگ.

نکاتی که والدین باید در مجالس عزاداری رعایت کنند:

۱- کودک را نباید به مدت طولانی در عزاداری نگه داشت به ویژه در تاریکی.

۲- عزاداری نباید مانع بازی او شود حتی بهتر است در یک فضای مناسب بازی کند و صدای روضه غیر مستقیم به او برسد.

۳- کودکانی که در سنین پایین هستند و فرق گریه بر امام حسین (ع) با انواع دیگر گریه را نمی‌دانند از گریه کردن مادران خود ناراحت می‌شوند و دچار اضطراب و ناامنی می‌گردند و چه بسا خاطره بد از این مجالس در یادشان باقی بماند. حتی المقدور در مجالسی که روضه‌ی باز خوانده می‌شود و یا برخی افراد با فریاد غیر متعارف به خودشان لطمه می‌زنند حضور نیابید و در مقابل کودک خردسال خود گریه و شیون نکنید و در این ساعات در فضای دیگر با فرزند خود بازی کنید و یا حواس او را پرت کرده و بیشتر در زمان سخنرانی و یا سینه زنی درمجلس حضور یابید.

۴- وسایلی مانند پرچم، طبل کوچک، شال و کتاب‌های عکس‌دار امامان را در حد توان برای او تهیه کنید.

۵- مجالسی را انتخاب کنیم که همخوانی بیشتری با کودکمان دارد و نظر او را دراین مورد ترجیح دهیم و خاطرات خوب، محفل اجتماعی و دوستی‌های ارزشمندی را برای او فراهم کنیم.

۶- کودک باید در مراسم عزاداری هم کودکی کند؛ نباید طوری شود که از این مجالس دلزده شود. نباید انتظار داشت کودکان دراین مجالس مانند بزرگسالان بنشینند و عزاداری کنند.

۷- برای کودکان زیر ۴ سال حتما مقداری غذا، کاغذ و مداد یا وسایل اسباب بازی کوچک همراه داشته باشید تا حوصله کودک سر نرود.

۸- نباید مجالس عزاداری مانع بازی کودکان شود و اگر چند

کودک در کنار هم قرار گرفتند اجازه دهیم باهم بازی کنند.

۹- باید طوری کودکان را مدیریت کرد که باعث مزاحمت دیگران نشوند. با صبوری و آرامش آنها را همراهی کنیم و از برخورد خشن و تحقیرآمیز خودداری کنیم.

۱۰- از مسئولین هیئت‌ها، بانیان برگزارکنندگان اینگونه مراسم‌ها (سخنرانان، مداحان و...) درخواست می‌شود در جلوی جمع به کودکان دائم تذکر ندهند و آنها را درک کنند.

۱۱- قبل از مراسم باعجله و تحکم فرزندان را آماده نکنیم تا او از حضور در این محافل دلزده و دلسرد شود. صبوری والدین بسیار موثر خواهد بود.

۱۲- نیکی کردن به دیگران را میتوان با نذری دادن و اطعام همسایه‌ها به کودکان یاد داد و انس و الفت با همسایگان را نیز بالا برد که در روایات بسیاری به حق همسایه اشاره شده است.

۱۳- معلمین مدارس بهتر است بار تکلیفی دانش‌آموزان را در این ایام کمتر کنند تا دانش‌آموزان بیشتر به محافل عزاداری شرکت کنند.

۱۴- معلمان می‌توانند رنگ و بوی تکالیف را عاشورایی کنند چه در نقاشی، املاء، انشا و...

۱۵- اگر کودکان سوالاتی از مسائل عاشورا مثل کشته شدن، سر بریدن و از این قبیل موضوعات داشتند لازم نیست اصل واقعه را برای آنها بیان کرد بلکه با زبان کودکانه از مهربانی‌های امام حسین (ع) و حضرت زینب (س) و مهر و محبت بین آنها و داستان‌هایی از دوران کودکی آنها مثل بازی کردن‌هایشان به همراه امام حسن(ع) با رسول خدا (ص) و ازاین قبیل داستان‌ها تعریف کرد و مهر و محبت آنها را در دل کودکان بالا برد و ذهن کودک را از موضوع‌های ناراحت کننده واقعه عاشورا به موضوع دیگری معطوف نمود. در این زمینه کتاب‌های داستان زیادی در مورد زندگی اهل بیت علیهم السلام در بازار موجود است.

محرم امسال هم آمد، حال و هوای خانه‌مان باید این روزها تغییر کند. فرزندانمان از ظاهرمان نیز باید متوجه شوند که این روزها با بقیه ی ایام سال فرق می‌کند. شاید بعضی کارهای به ظاهر ساده‌ی ما بسیار تاثیرگذار باشد.

منابع:

Farayesh.ir

Fardanews.com

Beytoote.com

پیدایش مداحی

زهرا عباسی
کارشناسی آموزش ابتدایی

در تاریخ ادبیات فارسی مدح و مداحی به معنای ستودن و ستایش است که در ابتدا مختص شاهان و درباریان بود، درادامه با تغیر سبک‌های شاعری و مضامین سبک‌ها مداحی نیز دستخوش تغییراتی اساسی شد. هنگامی که مذهب شیعه در ایران اعلام رسمیت یافت و مراسم شیعه از جمله عزاداری برای ائمه (علیه السلام) به ویژه امام حسین (علیه السلام) راه افتاد تعبیر مورد استفاده مرثیه‌خوانی بود؛ اما اخیراً تعبیر مداحی غلبه پیدا کرده است. اصل آن، خواندن شعر در مدح و مرثیه ائمه (علیه السلام) است که غالباً جنبه مرثیه آن بیشتر از مدح است.

مرثیه به معنای اظهار مداحی و تأثر و تأسف بر فقدان عزیزی است. مرثیه از دوران شخص اول اسلام یعنی پیامبر اکرم (صلی الله علیه و سلم) شروع شد. اخبار تاریخی وجود دارد مبنی بر اینکه بعضی از شعرای مشهور عرب جاهلی که زندگی جاهلی پیش از اسلام را درک کرده بودند و تا مدتی از اینکه مسلمان شوند ابا داشتند و بعدها مسلمان شدند، اولین قصایدشان در محضر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و سلم) متضمن نوعی اظهار پیشیمانی از گذشته و به تعبیر اصطلاحات اسلامی، توبه بود. همچنین آنها مدح پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و سلم) هم می‌کردند.

انواع سبک مداحی:

دکلمه خوانی

یکی از روش های مداحی دکلمه خوانی است که بسیار موثرتر از مابقی سبک‌های مداحی است؛ چرا که این سبک بدون استفاده از دستگاه‌های صوتی انجام می‌شود و مداحان اشعار و مطالب خود را بدون استفاده از این نوع دستگاه‌ها اجرا می‌کنند.

قصیده خوانی

همانطور که می‌دانید و در اشعار مربوط به حوزه قصیده دیده‌اید، این سبک مربوط به موضوعات حماسی و مدحی و همینطور پندی است و نام این دسته از اشعار قصیده است. قصیده قالبی از شعر است که بین ۱۴ تا ۲۰۰ بیت در

آن سروده شده و مصرع اول با مصرع های دوم بیت‌ها هم قافیه است. این سبک حالتی حماسی و محکمی دارد.

ساده خوانی

گروهی از مداحان که تازه در ابتدای راه خود هستند در نزد استاد خود مداحی می‌کنند تا به مرتبه مداحی نائل شوند و ملا واعظ کاشفی به این گروه اولین بار نام ساده خوان را داده است.

پرده خوانی

گروهی دیگر از مداحان که سبکی مشابه با نقالان و افسانه گوین شاهنامه دارند، پرده‌خوانان هستند.

مداحی حماسی و رزمی

این نوع مداحی را ما در زمان ۸ سال دفاع مقدس بسیار شاهد بوده‌ایم و به نوعی می‌توان گفت که این نوع مداحی مردم را به جنگ علیه دشمن ترغیب می‌کند و روحیه سلحشوری را در مردم زنده می‌کند.

مداحی عامیانه، شاعرانه و عالمانه

مداحی عامیانه همانطور که از اسمش مشخص است به صورت عامیانه انجام می‌شود و از استفاده کردن از اصطلاحات فنی و جملات عربی پرهیز می‌شود و این سبک از مداحی بسیار در بین عموم مردم قابل فهم است.

مداحی شاعرانه بیشتر به سبک ادبی روی می‌آورد و بیشتر از دستاوردهای ادبیات در درون خود استفاده می‌کند.

منابع:

<https://fa.alkawthartv.ir/news/۳۱۰۱۴۵>

زندگی در ره و احسن پند

من یک معلم، می‌خواهم یار حسین (ع) باشم

برای انتشار مطالب خود در نشریه نبض حیات کافی است، مطالب خود را به همراه نام و نام خانوادگی، رشته و محل تحصیل خود برای سردبیر نشریه ارسال کنید. همچنین شما می‌توانید در شبکه‌های مجازی پردیس زینبیه جدیدترین شماره‌های نشریه را دانلود و مطالعه کنید.

@nabzehayat_cfu

@nabzehayatnh

آیدی سردبیر: @N_saadati